



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۳/۰۳/۰۶

سید عظیم حسینی

تجارت از دیدگاه ادیان، بخصوص از نظر دین اسلام — قسمت ششم

۷ - سوگند خوردن

سوگند خوردن در معاملات، در هر صورت امری ناپسند است؛ زیرا اگر سوگند راست باشد، مکروه و اگر دروغ باشد، حرام است. بنابراین، باید از هر نوع سوگند پرهیز کرد. پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله درباره سوگند خوردن تاجران می فرماید: «وَيْلٌ لِلتَّاجِرِ مَنْ لَا وَاللَّهَ وَبَلَى وَاللَّهِ؛ وای بر تاجران به خاطر لا والله و بلی والله گفتن شان». از امیرالمؤمنین علی ع نیز روایت است: «از قسم خوردن برحذر باشید؛ چون اگر سبب فروش کالا شود، برکت را از میان می برد».

۸ - احتکار

حضرت علی ع در عهدنامه مالک اشتر با تأکید بر نقش مهم بازرگانان و صنعت گران، آنان را مایه منفعت و سبب پدید آمدن زمینه آسایش مردم می داند. آن گاه می فرماید: با این همه، بدان که میان بازرگانان بسیار کسانی که معاملات بد دارند، بخیلند و در پی احتکار. به سود خود می کوشند و کالا را به هر بها که می خواهند، می فروشند و این سودجویی و گران فروشی، زیانی است بر همگان و عیب است بر والیان. پس باید او را از احتکار منع کنی که رسول خدا از آن منع کرد. احتکار، فرصت طلبی بازرگانان به خاطر بالا بودن نرخ ها یا به طمع گران شدن

کالاهاست و مسلم است که احتکار، از مظاهر ناهنجاری‌های اخلاقی و بدرفتاری با مردم به شمار می‌رود.

از پیامبر اعظم ص نقل شده است: «هرکس چهل شب طعامی را احتکار کند، از خداوند دور شده است و خداوند هم از او بیزار است». احتکار، به عموم مردم زیان می‌رساند و سبب دوری محترک از خداوند می‌شود. اسلام برای استوار کردن مصالح مردم و برقرار ساختن توازن اجتماعی اقتصادی و تضمین حقوق مستمندان و درهم کوبیدن انواع سودجویی‌های فردی و گروهی پیش‌بینی‌های لازم را کرده، احتکار و ربا و امثال آن را ممنوع ساخته است. پیامبر اکرم ص فرمود: تاجر و کسی که برای رونق بازار کالاهای مورد نیاز را وارد می‌کند، کامیاب است، ولی احتکار کننده مورد لعن و نفرین است. در روایتی دیگر فرمود: اگر بنده ای به عنوان دزد در پیشگاه خدا حاضر شود، بهتر است از این که طعامی را چهل روز احتکار کرده باشد. آن حضرت همچنین فرمود: خوراکها را، جز گناهکار احتکار نمی‌کند. درباره حکم و شرایط احتکار و کالاهایی که احتکار آنها ممنوع است، باید به رساله‌های علمیه و کتب فقهی علمای بزرگ اسلام مراجعه شود. کمبود ارزاق عمومی، یکی از مشکلاتی است که گاه دامنگیر جوامع می‌شود. اگر به دستور عدل گستر اسلام عمل شود، مشکل به خوبی پشت سر گذاشته می‌شود و به کسی آسیب نمی‌رسد. معتب، خادم و وکیل مورد اطمینان امام صادق، می‌گوید: درحالی که نرخ گندم و نان در مدینه هر روز بالا می‌رفت و نگرانی و وحشت بر مردم چیره شده بود، امام صادق از مخارج خانه خود پرسید: عرض کردم: به اندازه چندین ماه غذا داریم. حضرت فرمود: آن را به بازار ببر و در معرض فروش بگذار. گفتم: گندم در مدینه نایاب است، اگر بفروشیم، دیگر خریدن آن ممکن نیست. حضرت فرمود: همین که گفتم، همه را بفروش. امر امام را امتثال کردم. نتیجه را به امام گزارش دادم. امام فرمود: از این پس، نان خانه را روز به روز خریداری کن تا در تهیه نان با دیگران تفاوتی نداشته باشیم، از این

به بعد، باید نان ما نیمی از گندم و نیمی از جو باشد تا در پیشگاه الهی اندازه گیری در زندگی را رعایت کرده باشیم. آیا ما نیز هنگام کمبود ارزاق چنین می کنیم؟! یا این که هرگاه احتمال کمبود کالایی را دهیم با ذخیره سازی آن مشکل را چندین برابر می سازیم؟! [۱۷] (ادامه دارد)